

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ז' תמוז תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא סז | דף הכולל: יומא מז.
דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד סעיף ח'.
מוסר: שם עולם - פרק ו' עד 'ויש אנשים מסוג זה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ה' עד פרק ו' 'והנה שלמה שנה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"היה שווה לוותר!!" קראה המחוננת הטריה בשמחה | באמצע הלימוד מצלצל הטלפון: "שלום, מדברים מהמשטרה" | "הרבי סירב לברך אותי שאפטר מהגיוס לצבא הפולני" | 2170

הסיפור היומי

באחד הערבים, אני יושב בבית מול הגמרא, הטלפון רוטט. מספר חסוי. הלו? משהו דחוף לעכשיו? אני שואל. "שלום, מדברים פה ממשטרת ישראל..." הטלפון התגלגל לי כמעט מהיד. בטח עלו עליי...

שמירת הסדרים שסידרה את הדירה

השוכרות עזבה, ושוכר חדש טרם נראה בארץ. המתווכים ניסו לעזור, אך לא הלך. באופן בלתי מוסבר, הפכה התקופה לשחונה גם מצד בית הספר. הטלפון של אשתי, שבחודשים הקודמים לא פסק מלקבל בקשות והזמנות למילוי מקום, שכב דומם. מפלס ההכנסות ירד באחת, ואיתו מצב הרוח של רעייתי. מדי פעם קראו לה לשעה או שתיים, אך מובן שבפרוטות שקיבלנו על זה לא ניתן היה לכסות את הלחם, את הביצים ואת חשבון המים, וכמובן לא את שכר הדירה. חודש... חודשיים... כמה אפשר... אציין כאן לשבח את אברכי הכולל הצדיקים שעזרו לי כספית באותם חודשים קשים, לבל אפול לבור עמוק מדי. ואז סופסוף נמצא שוכר: בחור חייכן וגבוה בן עשרים ושתיים, נראה רציני ומבטיח. גם לדירה השנייה נכנסה שוכרת כלשהי, ונראה היה שהרכבת עולה על הפסים הנכונים. במשך מספר חודשים זרמו התשלומים כמתוכנן, והרוגע החל לשוב לחיי. אבל

אני אברך צעיר המתגורר בחיפה. כמו זוגות רבים, קנינו דירה להשקעה, וחילקנו אותה לשלוש יחידות המיועדות להשכרה ליחידים. לנושא השכירות לבודדים אפשר לייחד כתבה שלמה מכמה בחינות. לא לחינם אמרתי יחידות המיועדות להשכרה, ולא יחידות מושכרות, מאחר שלא תמיד נמצא השוכר המיוחל; דהיינו, ראשית כל השוכר, ושנית המיוחל... הואיל וגם כשכבר מצאת דייר, נותר לקוות שיהא זה אדם שפוי, ישר, שישלם בזמן, שיהיה כיסוי לצ'קים שלו, שלא יגרום נזק מוגזם לדירה... בחדס ד' מצאנו שוכרים מצוינים. שכרנו לעצמנו דירה באחד האזורים המתחרדים, סמוך לכולל מצוין שאליו התקבלתי, ואשתי החלה לקבל מילוי מקום בבית יעקב המקומי. ההכנסות האלו הספיקו לתשלום השכירות לדירתנו ולצורכי מחיה באופן סביר. כחמישה חודשים חלפו, והעניין התחיל לקרטע; אחת

אז התחדשו הבעיות. התשלום החודשי מהשוכר הצעיר החל להתמהמה...

יום-יומיים חולפים מהתאריך, הבחור נעלם. שוב ושוב אני מתקשר, אין קול ואין עונה.

במהלך השבועות הבאים ניסיתי להשיגו בכל דרך הגיונית ושאינה כזו. היצירתיות שלנו יצאה לפעולה, והרעיונות היו נפלאים, אך העלו עשן. ובינתיים יש עלויות של אחזקת הדירה, של שימוש שוטף של המתנחל, והכנסה אין.

הדבר היחיד שחשבתי עליו ונמנעתי מלעשותו הוא לפנות למשטרה בתלונה. היחידות המושכרות חולקו באופן פיראטי, וחששתי שברגע שאפנה למשטרה אהיה אני הניזוק הראשון. בדומה, חששתי להציק יותר מדי לשוכר, שמא יעלה בדעתו להלשין עליי למשטרה, ויצא שכרי בהפסדי.

התחלתי לנסוע על בסיס יומי כמעט לקריית חיים, עוקב אחריו, משלשל מעטפות לתיבה, מתחת לדלת, מה לא...

בכל פעם שבה השחלתי מעטפה בחריץ שבין הדלת לרצפה, לא רציתי אלא לקחת פטיש עוצמתי ולהעיף את הדלת. אבל מה? פריצה היא דבר בלתי חוקי, ומעשה כזה מכניס אותי הישר ללוע המשטרה. נמנעתי מכך, והמשכתי לנסות להשיגו בדרכים שונות ומשונות. וכמובן, להתפלל...

ההורים מן המרכז היו מתקשרים פעמיים ביום לשמוע בשלום השוכר ומה יעשה בו. לא היה לי מה לענות. הדבר היחיד שהחזיק אותי בתקופה הזו היו האברכים הצדיקים שנתנו לי גב ותמיכה, כמו משפחה חמה ומלוכדת.

אבל לצערי, בימים האלו לא פגשתי אותם כמעט; הרדיפה המתישה אחר השוכר הנעלם שיבשה לי את סדרי החיים בכלל ואת סדרי הכולל בפרט.

בשלב מסוים קלטתי שאני רודף אחרי הרוח, ובעצם, אין תועלת במאמצים הרבים שאני משקיע. לא אני מנהל את העולם, אלא יש מישהו שיושב למעלה ודואג לי, אוהב אותי הכי בעולם. הוא זה שיצר לי את הסיפור הזה, והוא זה שיוציא אותי ממנו בדיוק ברגע שייראה נכון מלפניו. הבחירה נותרה בידי האם להעביר את ימיי בניסיונות שווא לאיתור השוכר הנודד, או לפנות למסלול של עלייה, של שטייגען.

המחשבה הזו הכתה בי פתאום כמו ברק. אני זוכר את המקום שבו עמדתי, ליד עמוד החשמל האפור בפנינת מיכאל-בר כוכבא, וההחלטה הייתה מיידית וחוטכת: על חשבון הסדרים אני לא נוגע יותר בסיפור הזה, בלי נדר.

הייתה זו שעת צהריים. כבר לסדר ב' נכנסתי חזור עוצמה ומוטיבציה: חסל סדר הסתובבות סביב עצמי וסביב העניין הזה. ד' יילחם לכם, ואתם תשבו ותלמדו... אני מתחזק בתורה, וד' יתברך ישלח לי ישועה.

החברותא שלי לא האמין למראה עיניו. נדיר היה לראותני בתקופה האחרונה יושב בנחת מול הסטנדר. צללנו לים הגמרא, איזו מתיקות וערבות... הרגשתי שחזרתי הביתה, שכחתי מהכול.

ידעתי שעשיתי את הדבר הנכון, אך התחושה הנפלאה הזו לא הניבה לי שטרות לתשלום השכירות...

באחד הערבים, אני יושב בבית בסדר ג' מול הגמרא, הטלפון רוטט. אני בודק, מספר חסוי. כנראה מהטלפון השני של הוריי.

אולי קרה משהו? אולי זקוקים לי בדחיפות?

הלו? משהו דחוף לעכשיו? אני שואל.

"שלום, מדברים פה ממשטרת ישראל, מרחב זבולון--" טראחחחח. הטלפון התגלגל לי כמעט מהיד. בטח עלו עליי...

"ידוע לנו שיש לך דירות להשכרה. ביחידה הימנית מתגורר אדם בשם..."

פטישים הולמים בלב וברקות. ריח של שריפה. אני מתחיל לגמגם תירוצים...

השוטר אינו מחכה לתגובה. הוא ממשיך: "תירגע, הכול בסדר, אני מתקשר אליך כי אמו של הבחור פנתה אלינו מחו"ל. היא מחפשת אותו."

אני מנסה להבין אם מכינים לי כאן מארב סמוי, אם מנסים לתפור לי תיק, או לטפל בעבירת הבנייה מהדלת האחורית. מגמגם משהו על כך שגם אני מחפש את השוכר הזה שחייב לי הרבה כסף, ומסיים בכך שמצידי - המשטרה יכולה לפרוץ לדירה.

השוטר זורם איתי. "או קיי, אני מבין. אבל אין לנו סמכות לפרוץ. הדירה בבעלותך בלבד."

אין בעיה, אני מאשר לך. הלוואי; תפרצו את הדירה ותגידו לי מה קורה. תאמין לי, שבועות אני רודף אחריו, לא רואה ממנו שקל. רק סופג הוצאות.

השוטר מקשיב. שואל אי אילו פרטים ומבשר לי שפתח לו תיק, לברנש. והוא חוזר אליי תיכף.

לאחר כמה דקות שוב צלצל. חיים ממרחב זבולון על הקו: "דיברתי עם המפקד. אם אתה רוצה, בוא עכשיו לקריית חיים ותפרוץ לדירה."

הרגשתי בובת תיאטרון, מובלת בתוך סיפור מתח על ידי מי שהכול שלו לסיטואציה הזויה, שבה אני עומד בפיקוח שוטר ומעיף את דלת הדירה...

הרגע שממנו פחדתי כל כך מפני הלשנה למשטרה, נעשה בסופו של דבר בהשגחת שוטר ובאישור מפקד.

השוכר לא נמצא שם. והאמת היא, שעד היום אין לי מושג מה קרה איתו ולאן הוא נעלם. אבל התחושה הייתה משכרת. לראות את ד' בעיניים, לראות בהתגשמות ההבטחה של "תורה מגנא ומצלאל". לחוש את המשמעות הפשוטה של "הנוטל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ".

לאחר התייעצות עם רב פונתה הדירה מחפציו של השוכר הנעלם, ותיקנו את הדלת. בהמשך זימן לנו הקב"ה שוכרים חדשים וישרים, אך הסיטואציה הבלתי הגיונית הזו, טבועה עמוק עמוק בדמנו בקשר של "אהבת עולם אהבתך".

הרב פנחס זרביב מכון למעשה, ממרוה לצמא י"ז בסיון תשכ"א

דקות ספורות לפני כניסת השבת, התקשר אלי האברך ואמר לי: "הרב מנדל, אתה צודק!"

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מלייקווד

גם מספרים שלקחו עשרים חולים, שכולם חולים במחלה אחת. לחלקם אמרו שימיהם ספורים, ולאחרים מהם לא אמרו כלום. כל אלו שאמרו להם שהם עומדים למות, מתו תוך זמן קצר.

בדרך כלל, החולים שאני מבקר, אחרי שהם שומעים ממני דברים כאלו, מצבם משתפר. אך אצל האברך הזה - כלום לא זו. הסיבה לכך הייתה שהוא לא היה טיפוש, הוא היה מדי משופשף מכדי שיאמין לי. הוא הוכיח לי את מציאותה של המחלה בגופו, הראה לי את דברי הרופאים, סיפר על הייסורים שמתגברים מיום ליום, ועל גופו שכבר אינו מתפקד. הסברתי לו, שכל מה שאני אומר זה רק לטובתו. אם הוא רוצה רפואה, הוא חייב להאמין לדברים שאמרתי. אך הוא בשלו, ממרר בבכי: "המצב שלי לא טוב".

חלפו ימים אחדים. דקות ספורות לפני כניסת השבת, התקשר אלי האברך ואמר לי: "הרב מנדל, אתה צודק! זה עתה ביקרתי אצל רופא מומחה. הוא בדק אותי ביסודיות וחיווה את דעתו, שהמחלה שממנה אני סובל היא מחלה קלה מאוד. משהו קטן ממש. דרוש טיפול קטן ולאחריו בעזרת ה' אני יוצא מזה. ואגב, הרב מנדל, מעניין לספר שמיד כשאמר הרופא את דברו, הרגשתי בן אדם אחר. "כל הכאבים חלפו באותו רגע"...

יש פתגם מוכר, "חכם מה נשתנה". אומרים זאת בזלזול. ואמנם לא מובן, מדוע דווקא הבן החכם - שהוא הבן המוצלח ביותר מכל הבנים בבית - הופכים אותו ללעג וקלס. התשובה לכך פשוטה: הטוב ביותר הוא להיות הולך תמים, "תם", שאינו יודע. כמה שלא יודעים, כך טוב יותר. במקום לברר פרטים על המחלה, עדיף להשקיע בבטחון ובאמונה. לפעמים כל המחלה מתחילה רק בזה שהלכו לרופא...

לא מזמן התקשר אלי יהודי, וסיפר שהוא חש שיש לו תסמיני קורונה. הוא רוצה ללכת לבית החולים. אמרתי לו: אל תלך, קח לך זמן ותלמד ענייני בטחון. לאחר שעות ספורות הוא התקשר אלי סיפר שהוטב לו. עצתי הועילה לו. אלוקים עשה את האדם ישר, והמה ביקשו חשבונות רבים, גיוואלדיג!

(גיליון השגחה פרטית)

לפני כארבע שנים התקשר אלי אברך וביקש להתייעץ עמי לגבי בנו - בחור בן ארבע עשרה. הוא תיאר בצער את התנהגותו של בנו: הבחור חוזר הביתה ומטיל חיתתו על כל הילדים, צועק, מרביץ ומחולל נזקים. פרא אדם, פחד פחדים. המצב היה נורא. האבא התלבט אם להסגיר את בנו למשטרה - זו היתה סכנה להיות לידו.

זמן ארוך שוחחתי עם האבא. איחלתי לו שירוה מבנו זה הרבה נחת, ושכנעתי אותו מאוד שהכול עוד יתהפך לטובה. ארבע שנים חלפו. השבוע התקשר האב לבשר, שכהיום הזה בנו הוא בחור נעים ונחמד, השוקד על תלמודו באחת הישיבות. כשהוא חוזר הביתה נהיה לכולם אור, א מחיה. כל זאת בא מכוח המחשבה: מחשבה של בטחון, כוח התקווה, כוח האמונה. כאשר חושבים טוב נהיה טוב, וכאשר מדברים טוב נהיה טוב.

לא מזמן ביקשו ממני לבוא לחזק אברך שחלה. האברך התייסר בייסורים נוראים, מצבו הידרדר מרגע לרגע. הוא כבר חישב את עצמו כנמצא בעולם האמת. הוא דיבר על ההלוויה והמספידים, על מקום הקבורה ועל היתומים שהוא משאיר. אשתו ובני משפחתו עמדו סביבו ומיררו בבכי. מצבו היה ממש לא טוב, המחלה הייתה ניכרת עליו, ונראה היה שכבר אין מה לעשות. שאלתי אותו: האם תמיד אתה פסימי כזה, ורואה רק שחורות? "לא", הוא ענה לי, "אבל עכשיו ברור שימי קצובים". הוא פתח ספרים המדברים על מחלתו, והנה הם מצביעים בדיוק על תחושותיו, ומסבירים שאלו הם תסמינים של הידרדרות ללא תקווה.

אמרתי לאותו אברך: בוודאי אתה מצפה שאביע הזדהות כלפך, שאשתתף בצערך ואבכה ביחד אתך. אך אין רצוני בכך, אלא רצוני שתתפא לגמרי. וכך התחלתי לדבר עמו דברי אמונה ובטחון, ואף אמרתי לו בתקיפות ובנחרצות, שאין לו שום מחלה, והוא כלל אינו חולה. כל מחלתו הנה רק, שהוא השתכנע שיש לו מחלה! אמרתי לו, משמו של הרופא המפורסם הצדיק הגאון רבי משה דוד ואלי זצוק"ל, שהיה תלמיד חבר לרמח"ל: "תפקידו העיקרי של הרופא לשכנע את החולה שהוא בריא". כך

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בחדרו של הרבי פריץ היהודי בבכי ושטה את סיפורו: "אביך הציל את חיי, אחיך ברכני בילד, ומה בקשר אליך, הרבי? - ממך אני מבקש שאזכה במהרה להשיא את בתי ולראות ממנה נחת"...

ליאראצייט האדמו"ר בעל 'לב שמחה' מגור זצ"ל - ז' בתמוז תשנ"ב

בצלאל עם אבא ביחד. ה'אמרי אמת' אמר חרישית: 'הרי כבר אמרתי את דעתי, שאפשר להיות יהודי גם בצבא הפולני'. שוב ועזוע, אבל הפעם כבר הכל ברור. תשובה חד משמעית ברורה. אין מה לעשות.

"אך אבא שהיה חסיד נלהב לא יכול היה להשלים עם הגזירה. התגייסות לצבא פירושה גילוח הזקן, גזיזת הפאות, כי אין להתגייס לצבא עם פיאות זקן, ואבא פשוט לא קיבל זאת, ובמר לבו נסע איתי אל אחיו, דודי שגר בורשא כדי להיועץ בו. הדוד גם הוא היה המום ולא הבין מה הולך פה, וכך נסענו כולם בחזרה לגור, אבא עם הדוד ואני, ושוב נכנסים לקודש פנימה. הדוד שהיה מבוגר יותר ניסה להעביר לרבי את הזעזוע, והרי כל האחים לא שרתו, תמיד הרבי נתן עצה וברכה ותמיד זה פעל ועזר. הרבי שמע ולא אמר יותר מילה אחת בענין זה. פשוט לא הגיב."

ממשיך היהודי: "נסענו הביתה. בבית היה תשעה באב. האם בוכה, האבא מזועזע. אבל כך הרבי אמר וכך עושים". ערב לפני הגיוס מביאים הביתה ספר שמגלח לר' א' את הזקן, מקצץ את הפאות, ובבוקר - ללשכת הגיוס.

"שבועות מספר לאחר מכן פרצה המלחמה וכל פלוגתי נפלה בשבי. מעולם לא העלו הגרמנים בדעתם שיהודי משרת בפלוגת חיילים זו, וכך ניצלתי מהשואה האיומה שפקדה את הוריי, אחיי, אחיותיי ודודיי. נותרתי רק אני לבדי."

דמעות בעיניו. אנו כבר עמוק עמוק בתוך האשמורת השנייה והוא אינו מרפה וממשיך: "נשארתי בודד. חזרתי הביתה, אין אף אחד. שמעתי שה'אמרי אמת' בירושלים, והרי הוא הציל אותי, הוא משכני בציציות ראשי מתוך התופת, אך אין נוסעים לירושלים? אין לי פרוטה ואין לי איש בעולם. אני לבדי. כשהגיעה ידיעת האיוב שה'אמרי אמת' הלך לעולמו ישבנו בלודז' קבוצת ניצולים ובכינו כעל חרבן בית מקדשנו. שהרי קשה לישראל פטירת צדיקים כשריפת בית ה'. ידיעה זו היתה בשבילנו אסון על אסון. עשינו כל מאמץ לחסוך כל פרוטה ולהגיע לירושלים, וגם זאת לא עלתה בידינו."

לאחר המלחמה הציעו שידוך לר' א' והוא נישא, ברצותו להקים משפחה כמצבה למשפחתו ומשפחת זוגתו שכולם נכחדו בשואה. אך הוא לא זכה לילדים. הוא כתב קויטל רווי צער וכאב ל'בית ישראל' לירושלים. בקויטל כתב: "בשביל מה הציל אותי אביך מהתופת אם חלילה אין לי ילדים? בשביל מה היה

סיפר הרב משה חיים שיינפלד בספרו 'על התורה ועל העבודה':

בנסיעותיי ברחבי העולם בשליחותו של הלב שמחה זצ"ל, הכרתי אנשים מעניינים... מחלקם שמעתי סיפורים מאלפים על קשריהם עם חסידות גור עוד מלפני השואה ואחריה. את אחד האנשים המעניינים פגשתי באירופה. בעיר שפעם היתה מלאה ביהודים, בבתי מדרש, בחיי תורה, ועתה אחרי החורבן, נשאר ביתו של ידידי ר' א' כמעט הבית היחידי שאפשר להכנס אליו. כמובן שבעיר זו היתה כתובתו של ר' א' הכתובת הראשונה לכל שליח של כל מוסד גוראי, הכתובת הראשונה וכמעט היחידה.

לאחר שהגעתי לעיר התמקמתי בבית מלון וצלצלתי. אני כאן. מיד הוא הגיב: "מה, אתה פה? שליח של הרבי? למה לא הודעת לי? למה לא נתת לי הזכות לחכות לך בשדה התעופה?". כמובן שהתנצלתי ותוך דקות הוא היה בבית המלון. ראיתי מולי יהודי אירופאי, מה שנקרא 'מודרני', שהכריז בפני: "אני לשרותך כל זמן שתרצה, יום ולילה, כולל שבת ומה שצריך".

לאחר שיחה קצרה התחלנו לתכנן את עבודתנו בעיר, אין מגיעים אל כל מי שצריך להגיע. פגישה אצל רב העיר, דרשה בשבת בבית הכנסת וכו'. יהודי זה, שהוא סוחר גדול ואיש עסקים אמיד, פשוט יצא לחופשה מכל עיסוקיו ועמד לרשותי לסייע למשימה בלי גבול. רק בלילה, עת הוא החל לשפוך את אשר על ליבו, התחלתי להבין.

"נשארתי יחיד למשפחתי", מספר לי האיש. "שמונה אחים ואחיות היינו לפני המלחמה, ונותרתי אך אני לבדי". וכך הוא מספר לי: "אני נותרתי בזכות ה'אמרי אמת'. לפני המלחמה צריך הייתי להתגייס לצבא הפולני, אך כולם בבית הבינו שכשם שאחי הבוגרים לא שרתו, גם אני לא אשרת. נוסעים לגור, מקבלים עצה וברכה ומסתדרים. אבי לקחני לגור ונכנסנו לקודש פנימה, ולאחר שאבי שטח את הענין אמר הרבי: 'אפשר להשאר יהודי גם כך', דהיינו גם בצבא הפולני.

"אבא הזדעזע, דמעות נקוו בעיניו. אך הרבי אמר. יצאנו מהחדר, וכאמור, אבא מזועזע כולו הלך איתי אל אחיו של הרבי, ר' משה בצלאל הי"ד. אבא חשב שאולי לא הבין את התשובה, או אולי לא הציג נכון את השאלה. גם רבי משה בצלאל היה מופתע מהתשובה שאבא קיבל, וכך נכנסו חזרה אל הרבי רבי משה

שמחה' מאד התעניין בכל הפרשה וכמובן נתן ברכה להצלחה וכו'. שבועות מספר לאחר מכן הגיע אותו יהודי לארץ. הוא צלצל אלי וביקש שאתלוח אליו לביתו של הרבי ה'לב שמחה'. כמובן שלא יכולתי לסרב. בחדרו של הרבי הוא פרץ בבכי ושטח את סיפורו: "אביך הציל את חיי, הצילני יחיד מכל בני משפחתי. אחיך ברכני בילד, ואמנם יש לי רק אחד. ומה בקשר אליך, הרבי? ממך אני מבקש שאזכה במהרה להשיא את בתי ולראות ממנה נחת"... הייתי המום. לא ידעתי מה לעשות עם עצמי, אך תמימותו של האיש, אמונתו החזקה, היא שנתנה לו את הכח לטיעון כה מקורי וחזק זה. הרבי שלח חיוך טוב ואמר: "בקרוב, בקרוב יהיה זיווג ויהיה לך נחת".

תקופה קצרה לאחר מכן חגגנו ביחד את הנישואין ברוב פאר והדר... אין צורך לומר שהיהודי הפך להיות השגריר שלנו בארצו ובעירו ומאז מוסדותינו ברוך ה' נהנים ממנו רבות.

כל המאמץ?". ואמנם לאחר שבועות מספר הגיע חזרה מכתב מירושלים ובו ברכה לילד.

אנו כבר בסוף אשמורת שניה, והאיש פורץ בדמעות שלישי ומסביר לי שהוא שגה בזה שביקש בקויטל ילד, והרבי אכן ברכו בילד. "מדוע לא ביקשתי 'ילדים'? בסיעתא דשמיא נולדה לי בת, וב"ה יש לי בת, אבל בתי כבר בוגרת ולא הצלחתי להשיאה", והוא שוב פורץ בבכי. "בשביל מה היה כל המאמץ של ה'אמרי אמת' להצילני מהשואה, והמאמץ של ה'בית ישראל' לברכני בילד, באם איני מצליח להשיא את בתי היחידה?" הוא התחנן על נפשו שאזכיר את כאבו בפני ה'לב שמחה' שיצליח במהרה להשיא את בתו.

כמובן שהבטחתי לו שכך אעשה. הוא עשה המון כדי לעזור לי והוא גם נתן התחייבות אישית גדולה עבור אחד ממוסדותינו וכו'. חזרתי לירושלים, ובהעלותי את הענין בקודש פנימה, ה'לב

על דא ועל הא

ניגש השכן ודופק קלות על כתפו של הכבאי: "תגידי לי, מה קרה לך? אתה חושב שעם צינור אחד של מים תצליח לכבות כזאת שריפה ענקית? אין לך סיכוי בכלל... אתה ממש מתנהג בצורה מוזרה"

איך אנחנו אומרים ב'נשמת' 'כי כל פה לך יודה', והרי אנחנו רואים שיש כאלו שלמורבה הצער אינם מודים לקב"ה ולא כורעים לפניו ברך?

יעקב א. לוסטיגמן

נבלעו בו מדי יום למשך שעות העבודה. אפילו בלילות תמיד בקע אור מחלק מהחלונות והתכונה במקום ניכרה בכל שעות היממה. והנה, ביום מן הימים אירע מה שאירע, ושריפה פרצה במגדל המשרדים הענקי. הלהבות החלו לטפס מקומה לקומה, ובתוך זמן קצר כבר היתה השריפה גדולה במיוחד.

אותו שכן יצא מביתו וצפה במתרחש. והנה הוא רואה כבאים מגיעה כשהיא משמיעה יללת סירנה הנשמעת למרחקים. היא עוצרת בקרבת הבניין, וממנה יוצא כבאי אחד בודד.

הוא יוצא מהכבאית, פונה לשחרר את זרנוק המים הגדול המגולגל בחלקו האחורי של הרכב הייחודי, מכוון את פיית הצינור לעבר האש ומתחיל להתזיז מים.

ניגש השכן ודופק קלות על כתפו של הכבאי: "תגידי לי, מה קרה לך? אתה חושב שעם צינור אחד של מים תצליח לכבות כזאת שריפה ענקית? אין לך סיכוי בכלל... אתה ממש מתנהג בצורה מוזרה".

הכבאי לא מפנה אליו מבט, הוא עסוק בכיבוי הלהבות, אבל אחרי שמיכל המים התרוקן עד תומו, והוא נאלץ להמתין למילוי חוזר, אמר הכבאי לשכן הטרדן: "שמעני אדוני, אני לא יודע ולא עושה חשבונות אם זרנוק מים אחד יכבה את כל השריפה או לא. זה בכלל לא רלוונטי עבורי.

מדי שבת אנחנו אומרים את תפילת 'נשמת' בגיל ורנן, משבחים ומהללים לבורא כל עולמים על חסדו ונפלאותיו אשר עשה עמנו ועם אבותינו מאז ימות עולם ועד עצם היום הזה.

באמצע 'נשמת', אנחנו אומרים "כי כל פה לך יודה וכל לשון לך תישבע וכל עין לך תצפה וכל ברך לך תכרע, וכל קומה לפניך תשתחוה וכל הלבבות יראוך, וכל קרב וכליות יזמרו לשמך".

לכאורה יש לתמוה על כך, והרי אנו רואים לצערנו שישנם פיות שאינם מודים ומהללים לבורא כל עולמים. אנחנו רואים כאלו שלבם אינו ירא את עושה שמים וארץ, אנחנו רואים ברכיים שאינן כורעות לבורא ברוך הוא, ולא זו בלבד אלא ישנן גם ברכיים הכורעות לעבודה זרה חלילה וחלילה.

ואם כן מדוע אנו אומרים שכל פה לקב"ה יודה וכל לשון לו תישבע וכו'?

את התשובה לאלו נענה בדרך משל.

הרגע בו לבשתי את המדים

היה פעם איש אחד שהתגורר באזור מרכזי באחת הערים הגדולות בעולם. סמוך לביתו שכן מגדל משרדים ענקי, גורד שחקים' של ממש. המגדל התנשא לגובה עצום ואלפי אנשים

אחד: תפקידו של הפה הוא להודות לקב"ה. תפקידה של הלשון הוא להישבע לקב"ה. תפקידה של העין - לצפות לו, תפקיד הברך, לכרוע לפניו, תפקיד של הקומה שלנו הוא להשתחוות אליו.

מה זה יעזור שאני אשבח את הבורא כשמסביב יש כל כך הרבה גויים עמים אשר לא ידעו את ה' ולא קראו בשמו? מה זה יעזור שאכרע לו ברך, אם מסביב יש עוד מיליארדי אנשים שלא כורעים לו ברך, ואפילו כורעים ברך חלילה וחס לעבודה זרה או לכוחות אחרים?

כל זה לא משנה. מה שמשנה זה מה תפקידו של הפה? כי כל פה... כל מהותו וזכות הקיום של הפה היא "לך יודה". זהו! זה מה שקובע, והפה שלנו צריך לעשות את תפקידו נאמנה, בדיוק כמו העין והברך והלשון והלב והקומה, כל אלו עושים את תפקידם, להודות, לכרוע, להלל, לירא מלפניו, להשתחוות אליו, וכן על זה הדרך.

"אני יודע דבר אחד! כשלבשתי את המדים של הכבאי, כשנתנו לי את המפתחות לכבאית, אמרו לי דבר אחד, לך תכבה שריפות! מאז, כל בוקר אני יוצא לעבודה כדי לכבות שריפות. זה לא מעניין אותי אם השריפה גדולה או קטנה, זה לא משנה אם אני לבד או שיש לצדי צוות של עוד מאות או אלפי כבאים.

"אתה רואה את הכבאית הזאת, תפקידה לכבות שריפות. אני נוהג בה והתפקיד שלי הוא אותו תפקיד, לכבות! לכן אני מכבה. "אני בטוח שעוד מעט יגיעו צוותים רבים, אולי יביאו מסוקים ומנופים, המפקדים שלי כבר מתכננים תוכנית אסטרטגית מאיזה צד לבוא ואיך להשתלט על האש, אבל אני, כרגע התפקיד שלי הוא לכבות, אז אני מכבה, ואתה בבקשה זוז הצידה ואל תפריע לי בעבודה..."

כל מהותו של הפה - לך יודה!

כשאנחנו אומרים "כי כל פה לך יודה", אנחנו אומרים דבר

הסיפור היומי

אחד השכנים ביקש להרחיב את הדירה, והשקט הפך לסערה מחרישת אוזניים. כל השכנים בבנין נסחפו למחלוקת אדירה ומאיימת...

בזכות הוויתור

שליט"א, ממנו שמעתי את הסיפור, כששמע את דבר המעשה נכמר ליבו, והוא החליט לנסות להשכין שלום בין הניצים, ולהשיב את האווירה הטובה בבנין לקדמותה. הוא ניגש לבית אחד השכנים, ומיד כשהחל לדבר על הנושא נענה בטריקת דלת קולנית, הם לא אבו לשמוע על הצעת פשרה כלשהי.

אך הוא לא אמר נואש. השכנת שלום חשובה מידי מכדי לוותר עליה רק בגלל טריקת דלת חטופה, והוא מיהר לפנות לבית השכן השני. גם כאן לא התקבל בזרועות פתוחות, תהומות של שנאה עמדו בין הצדדים, אך הוא ניסה בכל זאת להנמיך את גובה הלהבות, להמיס את חומות המחלוקת. ואז, כשהחל לדבר עם בעלת הבית, שהיתה כעושה מאוד על עצם הרעיון לנסות לעסוק בהליכי שלום, שכן ברי לה שהשכנה מהקומה העליונה היא אשה רעה וחובבת בצע, וחפצה להרחיב את הבית על חשבונה וכו' וכו' - נצנץ בו רעיון, והוא פנה אליה ושאל: 'האם את זקוקה לישועה כלשהי? האם יש משהו שמעיב עליך ואת זקוקה לפתרוננו מאת ה'?' על אתר נענתה האשה ואמרה, כי בביתם בחור מבוגר שכבר שנים מוצעות לו הצעות שידוכים, אך כולן נופלות מסיבה שאינה ברורה. הצער והכאב אוכלים בה בכל פה, היא כבר לא יכולה לראות את בנה הולך ומתבגר ואין לאל ידה להושיע.

הרב טורק נענה מיד ואמר: 'ראי נא, אינני יכול לתת הבטחות,

אם אין לנו מקור של סיפוק, של הטענה, של חיות שעושה לנו טוב בלב - זה עניין של זמן עד שחלילה נכמוש ונצטמק. אם נביט על השני בעיניים טובות, נגלה לפתע את הטוב והנאצל שבו. אך אם נגיע לכל דבר ועניין מתוך מידות רעות והסתכלות רעה, הרי שמייד נביט בפגמי השני בחסרונותיו ובנקודות החושך שלו. ההרגשה של דיבת הארץ או טובת הארץ, תלויה בתוככי לבנו ובהסתכלותינו. טוב לדעת שמחר מתחיל יום חדש, שלא נעשו בו טעויות. לפעמים שתיקה, היא התשובה החזקה ביותר.

בזכות הוויתור

הסיפור הבא מתרחש במודיעין עילית, בבנין מגורים שקט בדרך כלל. בדרך כלל, אמרנו, כי כשאחד השכנים ביקש להרחיב את הדירה, הפך השקט לסערה מחרישת אוזניים, וכל השכנים בבנין נסחפו למחלוקת אדירה ומאיימת... יום ועוד יום חולף, וכל הניסיונות להרגיע את הרוחות הפכו לרוחות שמלהיטות עוד יותר את התבערה הגדולה. שכנים שבימים כתיקונם חיו בשלום ובאהבה, הפכו לשנואי נפש אלו לאלו. יודעי דבר כבר דברו על דין תורה עקוב מדם שיימשך מספר שנים, ומחול השמצות יצא לדרך...

לא הרחק משם מתגורר דודי, הרה"ג רבי אליעזר טורק

שווה לוותר! שאגה המחוננת הטריה בשמחה, נושענו בזכות הוויתור, בזכות הבריחה ממחלוקת! וסיפור מופלא זה, המטיב לבטא את עוצמת הברכה והשמחה הטמונה בויתור, אין כמוהו כדי ללמדנו: לפעמים, כל מה שמעכב אותנו מרגעי השמחה, מישועה מופתית, מהאושר הנכסף, היא מריבה מטופשת אחת, מחלוקת מיותרת אחת. כמה כדאי להנמיך את הלהבות, לכבות את הבעירה, לשוב לחיי שלום ושלווה. ככל שנרבה שלום ואחוה, ככל שחינו יהפכו למאושרים וטובים יותר, כך נזכה בשפע של ישועות, בברכת שמים מרוממת. הבה נרבה שלום ואחוה, הבה נרעיף על עצמנו שפע ישועות ושמחות, ברכה ואושר עד בלי די!

(ליקוטי שמואל פניני פרשת השבוע)

איני בדרגה הגבוהה והנעלית הזו, אך בטוחני שאם התורה מבטיחה למי שמוותר את המתנות הגדולות ביותר - כך יהיה גם במקרה שלכם. אין לי ספק כי כשהקב"ה יראה שאת מוותרת - מיד ייענה לבקשתך וימלא את ביתכם במצהלות ששון ושמחה, חתן וכלה בקרוב מאוד! הרב סיים את דבריו באיחול חם, והאשה החליטה להיענות לאתגר. קל זה לא היה, אבל היא החליטה להתגבר על כל המשקעים, לשים בצד את השנאה הישנה, ולהתקשר לשכנתה ולהודיעה כי היא מוותרת... ואז, ממש כמו בסיפורים, כשבוע וחצי לאחר מכן צלצל הטלפון של הרב טורק. על הקו האם המאושרת, המזמינה אותו להשתתף בשמחת אירוסים בנה בשמחה ובטוב לבב. 'היה שווה לוותר, היה

וזכנו לגדל

עכשיו הוא קטן, עולמו מתרכז סביב הבימבה והקליקס, אבל זה בדיוק הזמן להחדיר אמונה שתאפשר לו לצלוח את התמודדויות החיים המצפות לו מאחורי הסיבוב

לאפות ולטגון: אמונה - פרק שישי בסדרת הורים בתפקיד

מילים ומשפטים שילדים צריכים לשמוע בוקר, צהריים וערב, לנשום ולחיות זאת עשרים וארבע שעות ביממה. לא מספיק שאנחנו חושבים כך, ואפילו מרגישים זאת ממש. ילדים לא קוראים מחשבות, וגם לא יודעים מה אנו מרגישים בתוכנו. ילדים צריכים לשמוע ולראות, רק כך הם יפנימו, ויחיו כך. סיפר לי יהודי, כי הוא שאל פעם את ילדיו בסעודת שבת, מה יעשו בסיטואציה שבה יגלו כי עלו בטעות לאוטובוס לא מתאים, וימצאו את עצמם בעיר זרה?

הוא אומר, שהיה מרתק לראות איך כל ילד חושב להתמודד בסגנון אחר, איך כל אחד מגלה יוזמה ותושייה בצורה שונה, אבל המרגשת ביותר הייתה תגובתה של בת הארבע שאמרה בתום: "מה הבעיה, הייתי מתפללת לה' שיעזור לי"...

התרגשתי מהתשובה; לא מהחלק של הטוהר שבסיפור, אלא מהעובדה שילדה בת ארבע הפנימה, שהאופציה הראשונה להתמודדות עם מצב לא נעים, היא תפילה. זה דבר שהילדה ספגה מהאווירה בבית, מהדיבורים, מההתייחסות לכל מצב.

לענייננו, בית שבו שם שמיים שגור, בית שבו מדברים על ה', חיים את ה', מודים ומבקשים, זה בית שהילדים הגדלים בו קולטים כי "יש לנו חלק באלוקי ישראל"...

יש לנו אין ספור הזדמנויות להחדיר זאת: כשמחפשים נעל שלוש דקות לפני שהסעה מגיעה, אפשר להגיד ילדים: בואו נתפלל לה' שנמצא את הנעל של יוסי... כשרצים לאוטובוס - ילדים, בואו נתפלל שלא נאחר... כשבוחשים את העוגה או כשהופכים אותה, נציע: ילדים, בואו נתפלל שזה יצליח...

השבוע ניגע בנושא מוכר מאוד: החינוך לאמונה. הדברים נשמעים פשוטים ומוסכמים, אולי אפילו נראה כי מדובר בנושא שאין צורך לעורר עליו, אבל אנו אמונים על היסוד שטבע בעל ה'מסילת ישרים', שיש דברים שמרוב פשטותם - ההיעלם מצוי. אנחנו חוזרים כל כך בידיעה שהכול מתנהל מלמעלה, ושהקב"ה הוא מרכז חיינו, עד שלפעמים אנחנו שוכחים להקדיש זמן כדי להחדיר ולשנן עניין חשוב זה לילדינו.

הנעל האבודה, המשלוח מהצרכנייה

כולנו למדנו על מכירת יוסף. יוסף הצדיק, בן הזקונים של יעקב אבינו, נמכר לעבד ומגיע למצרים. הוא מושלך לבור בעלילת שווא, ובהמשך נהיה אחראי על בית האסורים, עד לתפקידו כמשנה למלך.

יש מכנה משותף לכל המצבים: תמיד מצוין שיוסף היה איש מצליח, וה' עימו. מסביר רש"י: "וה' עימו - שהיה שם שמיים שגור בפיו".

לא משנה מה המצב, האם הוא מאיר פנים או להיפך - שם שמיים שגור בפיו. זה היה סוד הצלחתו. כי כשחיים את ה', כששם שמיים שגור בפה, יכולים לכל הקשיים ועומדים בכל הניסיונות. כמה חשוב לחיות עם זה - כשהכול "הולך", להזכיר לעצמנו שהכול בס"ד וב"ה; אך גם אם המצב נראה קשה, להדגיש שבע"ה הכול יהיה בסדר, ושה' איתנו בניסיון. זו מהותו של היהודי - בכל דרך דעהו.

אלו דברים שלא חוזרים דרך האוויר, גם לא דרך השתייה; אלו

על החיים. על התכלית. כשיודעים שהכול תחת שליטה, הכול לפי תוכנית שהתווה בורא העולם, האב הרחום והחנן, מתמודדים אחרת. לעומת זאת, כשחושבים שהכול מקרה, קשה מאוד להתמודד.

הרמב"ן בדבריו המפורסמים בסוף פרשת בא כותב דברים נוקבים: "שאיין לאדם חלק בתורת משה רבנו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם". זו עבודת חיים; להפנים ידיעה זו שהכול ניסים.

יש אמרה מפורסמת, שאין לנו שליטה על מה שיקרה, יש לנו בחירה רק להחליט איך לקבל את הדברים. והדרך איך לקבל את הדברים תלויה בעבודה שאנו עושים דווקא לא בזמן הניסיון. ונסביר את הדברים: בשעת ניסיון האדם אינו מייצר כוחות חדשים, הגוף והנפש עסוקים בהישרדות. בשעת ניסיון הנפש משתמשת בכוחות שהוזנו בה בזמני שגרה, בדומה לגוף הניזון בשעת צום ממאגרי המזון שבו.

אצל חסידים פירשו את הפסוק בתהילים: "להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות", שעל האדם בזמני הבוקר, האור, להרבות בדיבור על חסדי ה', עד ש"ואמונתך בלילות", שבזמני החושך הקושי יהיה ספוג באמונה.

נחשון בן עמינדב לא נהפך לנחשון על יד הים; הוא עבד על זה כל החיים, וליד הים רק פרצו כוחותיו החוצה. גם המתלוננים לא נהיו כאלו ליד הים, אלא זו הייתה דרך חייהם מאז ומתמיד... כלפי מה הדברים אמורים? בחיים יש לנו המון מצבים וקשיים המוגדרים בחז"ל כקריעת ים סוף: "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף" (פסחים יח ע"א); במסכת סוטה נאמרה הגדרה זו גם על הקושי במציאת זיווג נכון. וכמו שעל הים ראינו סגנונות שונים בהתמודדות, כך בחיים, כל אחד מתמודד בצורה אחרת. אם נשכיל בזמני שגרה להחדיר שוב ושוב שהכול מכון מלמעלה, והכול בא מיד אוהבת ומלטפת של בורא כל העולמות, אם נרבה ב"האמנתי כי אדבר" - דיבורי אמונה, תהיה לנו ולילדינו תחמושת מתאימה כדי לצלוח את מלחמת החיים בהצלחה, ולעמוד בניסיונות בגבורה ובעיקר ב...כבוד.

כך גם בחלק של ההודיה: כשהמשלוח מגיע מהסופר - ילדים, בואו נודה לה' על השפע. כשילד מביא ציון טוב, נציע - בואו נודה לה' שיש לנו ילד מיוחד כזה. כך כשמגיע רהיט חדש... כשמקבלים בשורה טובה... בכל יום ובכל מצב - שם שמיים יהיה שגור בפינו.

תנו להם כוח לקפוץ

החיים מזמנים אין ספור התמודדויות, כשבכולן אפשר להתמודד או להתמוטט. אם האמונה נחרשה עמוק בלב ילדינו, הם יאחזו באמונה בהשגחה הפרטית ויוכלו לאתגרי הזמן.

מדי יום בשירת הים אנו קוראים על רגעי האימה שחוו בני ישראל בעומדם על ים סוף. סוף סוף, אחרי מאתיים ועשר שנות עבדות, הם יוצאים לחירות; אחרי עשר המכות והגילויים הגדולים, הם נהפכים מעבדים שפלים ונבזים לבני חורין עשירים ומאושרים.

והנה, התפתחות בלתי צפויה: "וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם, ויראו מאוד ויצעקו בני ישראל אל ה'". העם נכנס לחרדה. הנה, עכשיו המצרים יחזירו אותנו למצרים, נחזור לחיי עבדות. הכול היה רק חלום מתוק שנמוג...

אנחנו רואים בחז"ל שהיו כמה קבוצות. היו כאלו שהתייאשו מייד וטענו: "המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר, מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים". לעומתם, שמענו כולנו על נחשון בן עמינדב; חז"ל רוממו את מעלתו, ואמרו שנקרא 'נחשון' מפני שירד לנחשול שבים (במ"ר יג, ט) - שקידש את השם, וכלשונם: "בשעה שעברו בני ישראל את ים סוף, קפץ וירד לים תחילה" (סוטה לז).

אותו מקרה, אותה התמודדות... אחד מקבל כוח לקפוץ לים, הוא רואה בזה הזדמנות לקדש שם שמיים ולהוכיח נאמנות לבורא, ולעומתו, היו כאלו שהחליטו שכנראה משה רבנו רוצה להרע להם - המבלי אין קברים במצרים!

התמודדות היא הזדמנות לגלות כוח או לאבד כוח, הזדמנות לצמוח או לברוח, להתמודד או להתמוטט, תלוי איך מסתכלים

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

זהירות מלשון הרע "בלי כוונה"...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

ראש, עובר על איסור לשון הרע. עוד כתב בהגהות באר מים חיים בשם רבנו יונה, שנענשים על הפשיעה בלשון הרע אף שלא התכוין לבזות את השני, ולכן כל דיבור שיצא ממנו בסופו גנאי לשני, הרי הוא חייב אף אם לא התכוין לכך [אכן, אם לא היתה

בהלכות הנלמדות היום ב'חפץ חיים' (כלל ג' מהלכות לשון הרע סעיפים ג-ד) מעורר רבנו על חובת הזהירות בכל דיבור ודיבור היוצא מהפה, כי אפילו אדם שלא התכוון לגנות את רעהו בדבריו, ולא אמר זאת מתוך שנאה וכו' אלא מתוך שחוק וקלות

עוד מביאים בענין זה בביאורים ומוספים את המעשה עם הח"ח (שאל אביך ויגדך ח"ב עמ' לט - הגרמ"א שטרן בשם הגר"י קמינצקי) שהלך עם רב חשוב בשליחות לשם דבר מצוה, והתאכסנו בדרך באכסניה, ולאחר שהוגש להם האוכל, שאלה אותם בעלת הבית האם האוכל היה טוב, והח"ח ענה שהיה טוב מאד, והרב שהתלווה אליו אמר שהיה טוב מאד רק היה חסר קצת מלח במרק, וכשמוע הח"ח דבריו אלו ספק ידיו בראשו ואמר: "כל ימי נזהרתי מלדבר ולשמוע לשון הרע, ועתה נאמר בפני לשון הרע על המבשלת, לא היתה כדאית כל נסיעה זו", והסביר לו הח"ח, שהרי עכשיו תלך בעלת הבית למבשלת ותגער בה על כך שלא שמה מספיק מלח במרק ותצער אותה ואף תפטר אותה, וזה ממש לשון הרע כי נגרם בדברים אלו נזק וצער למבשלת. ולפליאתו של אותו רב על כך שהח"ח לכאורה מגזים בדבריו, אמר לו הח"ח - בוא ונראה מה קורה במטבח. הלכו וראו כיצד בעלת הבית כועסת על המבשלת ומודיעה לה שהיא מפוטרת, והיא עומדת מבויישת ודמעוניה בעיניה [והרב ההוא בראותו כמה צדקו דברי הח"ח, השקיע מאמצים וממון כדי להחזיר את המבשלת לעבודה].

סיבה לחשוש שיצא גנות ובזיון, אין כאן תורת לשון הרע, ראה בביאורים ומוספים הערה 7].

ובביאורים ומוספים מציינים, כי מטעם זה, המספר לשון הרע לתועלת [שמונת הדבר] צריך להקפיד שלא יהיו נוכחים בשעת הסיפור רק אלו שהדבר נוגע אליהם, ואם לא נזהר בכך עבר על איסור לשון הרע, כי בפשיעתו נגרם גנות לשני. וכן אם כוונתו היתה לתועלת, ולא התבונן האם אכן הדברים הם באמת לתועלת כמבואר לקמן (לשון הרע כלל י סע' א, ורכילות כלל ט סע' א), עבר איסור לשון הרע אף שלא התכוין לגנות, וזאת מצד פשיעתו שלא חקר והתבונן היטב.

וכן מי שכותב לעצמו יומן אישי ובו חוות דעת על תלמידיו או על עובדיו, והשאירו פתוח על השלחן וראה זאת אדם אחר, אף שלא התכוין בכתיבת הדברים שיראו אחרים, אבל בכך שפשע ובגרמתו הגיע גנות לשני, עבר על איסור לשון הרע. וכן אם לא סיפר לשון הרע לאחר, אלא שהרהר הדברים לעצמו בקול ולא התכוין שישמעו דבריו, ושמע פלוני הדברים, כתב בשו"ת אז נדברו (חי"ד סימן סו אות ט) שגם זה בכלל פשיעה.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

הלובש בגד שעטנו בשוגג - האם תפילתו מעוכבת?

יומא דף סז

ולבישת שעטנו

נעשה החטא בשוגג, ומבלי ידיעתו של הלובש כמובא בספר 'שלמי ציבור' (דיני נטילת ידים שחרית סי' ג', לרבי ישראל יעקב אלגאזי זצ"ל): "בענין המלבושים מצאתי כתוב שאין דבר המעכב התפילה כמו בגדי שעטנו ואפילו הוא בשוגג".

(קב ונקי)

בספר 'מעם לועז' הובא מעשה נורא: על חייט שהיה מכשיל במזיד רבים מישראל בלבישת בגדי צמר ופשתים וכשנפטר באו לקברו ולאחר מספר שעות נודע כי הוא נפלט מן האדמה בבזיון. ניסו לקברו ושוב נפלט וכך גם בשלישית. רב העיר לקח עשרה תלמידי חכמים, ערך תיקון וביקש לדעת פשר העניין. והנה לפתע פתח הנפטר את פיו והתוודה על חטאו הנורא וגילה שהוא נענש במידה כנגד מידה, הוא הכשיל אנשים בלבוש אסור ולכן האדמה שהיא לבוש הגוף לאחר מותו לא מוכנה לשמש לו ככיסוי. הרב גזר על האדמה לקלוט אותו וביקש שייגזר דינו בבית דין של מעלה ואז האדמה קלטה אותו לקבורה.

(שבת טיש)

מקובל ומפורסם, שאדם הלבוש בגדי שעטנו, תפילתו אינה מתקבלת. מקור הדברים נמצא בספר ציוני על התורה, וכך מובא בשם חכמי הקבלה בפירוש רקאנטי על התורה כאן, וז"ל: ויש מפרשים כי שעטנו רומז לשתי מידות שיש למעלה המקטרגים על ישראל, והקב"ה הפרידן זו מזו, שלא יתחברו לעולם להזכיר עוונותיהן של ישראל, והנה הלובש שעטנו מחבר הכוחות הללו לערבב תפילתן של ישראל, ואמר כי כל הלובש שעטנו בתפילתו, סנדלפון המלאך, הקושר כתרים לקב"ה מתפילתן של ישראל, אינו מקבל תפילתו עם שאר התפילות, שנדמה לו ככומר עבודה זרה הנותן כח לרוח הטומאה.

ובדרושי הצל"ח (לבעל הנודע ביהודה דרוש ח' אות ו'), מובא שהשפעתו המזיקה של חטא השעטנו נמשכת גם לאחר שפסק החטא במשך ארבעים יום, וז"ל: "וכמה מכשולים כבר נמצא רח"ל מחטא המר הזה, ואותיותיו מעידים על גודל עונשו, שעטנו אותיות 'שטן עז', ויום אחד עם לובש השעטנו אין תפילתו נשמעת ארבעים יום".

ויש לדעת שאיסור שעטנו מעכב את התפילה גם כאשר

האם מותר לטעום מאכל ביום הכיפורים על מנת לפולטו מיד ללא בליעה?

להקפיד שלא לאכול מאכלים שאינם ראויים לאכילה, או לאכול באופן שהמאכל מזיק לגוף, אפילו בכמות הפחותה משיעור 'כותבת הגסה' (ראה תקציר לאתמול).

וכמו כן, אסור מדרבנן לטעום דבר מאכל על מנת לפולטו מיד מפיו, ואף אם ברור לטועם שלא יבלע מאומה.

[שו"ע תריב, משנ"ב יב, טו ריז, וביה"ל ד"ה אכל]

איסור האכילה ביום הכיפורים - מן התורה - הוא רק במאכל הראוי לאכילה, והיינו שיש לכל הפחות מיעוט מבני האדם שאוכלים אותו.

וחכמינו ז"ל אסרו לאכול אף מאכל שאינו ראוי לאכילה כלל, כגון מאכל מקולקל לגמרי, או מאכל הראוי רק לבהמה, וכדומה; או מאכל שנאכל באופן המזיק לגוף, וכגון שקודם לכן מילא את כרסו במאכלים רבים כל כך, עד שאכילה נוספת תזיק לו. ויש

שתיית מיץ פירות ביום הכיפורים - האם היא אסורה מדאורייתא או מדרבנן?

ויש אומרים, שדין יום הכיפורים כדין שאר איסורי אכילה לענין זה, ולדעתם, אכילה 'שלא כדרך אכילתו' אסורה רק מדרבנן. ולכל הדעות, אם שתה מיץ של פרי שלא רגילים לסוחטו - נחשב הדבר לשתייה מדאורייתא, למרות שאין זו דרך ההנאה הרגילה ממאכל זה; וכך הדין בכל כיוצא בזה.

[ביאורים ומוספים דרשו תריב, 17]

לגבי איסורי אכילה שונים, אכילת מאכל הראוי לאכילה 'שלא כדרך אכילתו', אינה נחשבת כאכילה; אולם, לגבי יום הכיפורים, נחלקו הפוסקים: יש אומרים, שאף אכילה כזו נחשבת כאכילה האסורה מן התורה, כיון שאיסור האכילה ביום הכיפורים, אינו תלוי ב'שם אכילה', אלא ביישוב הדעת (ראה תקציר לאתמול), ומאכל הראוי לאכילה גורם ליישוב הדעת בכל צורה שהוא נאכל.

האם מותר לחולה ליטול תרופה ביום הכיפורים יחד עם מים?

את המים עד כדי שיגרמו לבחילה בעת שתייתם. ותרופה שאינה מרה, והיא ראויה לאכילה, וכן אם התרופה מצופה בחומר הראוי לאכילה - יש לבולעה כשהיא עטופה בפיסת נייר, או 'טישו', וכדומה; משום שבליעה באופן זה אינה נחשבת כאכילה.

[ביאורים ומוספים דרשו תריב, 19]

חולה שרשאי ליטול תרופה בשבת, רשאי ליטול אותה גם ביום הכיפורים. ואף תרופה הניטלת באמצעות בליעה - אם היא אינה ראויה לאכילה, מותר לחולה, אף כשאין בו סכנה, לבולעה ביום הכיפורים.

ואם אינו יכול לבולעה ללא מים, יערב דבר מר במים - פחות משיעור 'מלוא לגמיו' (ראה תקציר למחר) - באופן שלא יהיו ראויים לשתייה, ויבלע עמם את התרופה; אך אין צורך לפגום

* רוב ככל המלאכות והפעולות האסורות בשבת, אסורות גם ביום הכיפורים. ודיבור בעניני חול, אף הוא אסור ביום הכיפורים, אבל מותר לדבר ביום הכיפורים על האכילה במוצאי היום.
* חכמינו ז"ל התירו לעסוק ביום הכיפורים בהכנת מאכלים לצורך מוצאי היום. ולא התירו זאת אלא כשחל בחול, ורק לאחר זמן 'מנחה קטנה'. וברבות הימים, החלו המון העם לעסוק בהכנת המאכלים לפני הזמן המותר, ושבו חכמים ואסרו כל הכנה מיום הכיפורים לחול.
* האכילה האסורה מדאורייתא ביום הכיפורים היא בכל כמות שהיא; אבל עונש 'כרת' האמור בתורה, הוא רק על אכילה בשיעור של כ'כותבת הגסה'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע בתענית יחיד אומרים 'עננו' רק במנחה?

צום התענית הזה, כנוסח הספרדים, או "ביום צום תעניתנו", כנוסח האשכנזים.

אבל בתפילת מנחה, אומר היחיד 'עננו' בברכת 'שמע קולנו', אף אם מתפלל בזמן 'מנחה גדולה', כיון שאף אם יאלץ לאכול לאחר מנחה, הרי כבר צם לפחות עד חצות היום, וצום כזה נחשב במידת מה כ'תענית'. וראה עוד להלן.

[שו"ע תקסה, א רג, ומשנ"ב י']

בתעניות, מוסיפים את תפילת 'עננו' בתפילת שמונה עשרה, אך יש הבדל בין התעניות והתפילות, ובין שליח הציבור ליחיד, כדלהלן.

בתענית שיחיד או ציבור מקבלים על עצמם - בתפילות ערבית ושחרית לא יאמר היחיד 'עננו', פן יאלץ לאכול או לשתות בהמשך היום, ולא יסיים את הצום, ונמצא למפרע ששיקר באמירתו "ביום

הלוח היומי

ז' בתמוז | רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי אלתר זצ"ל, האדמו"ר מגור, בעל לב שמחה

יום זה קרוי "פורים אוסטראה". בימי מלחמת רוסיה פולין, שם הצבא הרוסי מצור על העיר אוסטראה. הפולנים ברחו מהעיר בחשאי, אך הרוסים לא ידעו זאת והמשיכו להפציץ ללא הרף את העיר, ובעיקר את בנין בית הכנסת הגדול של המהרש"א, בו התקבצו כל היהודים ועמדו בצום ובתפילה וזעקה להקב"ה, והרוסים חשדוהו למבצר. עד אשר אחד היהודים אזר אומץ וחצה בלילה את הנהר והודיע למפקד הצבא הרוסי שהפולנים ברחו, ובז' תמוז נכנסו הרוסים לעיר וההתקפה נעצרה, וכך ניצלה הקהילה כולה. לזכר אותו נס יש החוגגים את יום "פורים אוסטראה" ביום זה.

יארצייט:

תק"ן: רבי שאול ב"ר אריה לייב זצ"ל, אב"ד אמסטרדם, רישא ועוד, בעל בנין אריאל.

תקפ"ח: רבי ברוך ב"ר יהושע יחזקאל פייבל תאומים-פרנקל זצ"ל, מלייפניק, בעל ברוך טעם, אמרי ברוך ועוד.

תקצ"א: רבי יוסף אשר ב"ר יעקב משה מנחם מנדל הערנברג זצ"ל מפרמישלא, בעל דברי אמת.

תשל"ט: רבי גדליהו הלוי שור זצ"ל, ר"י תורה ודעת ובימ"ד עליון, בעל אור גדליהו.

תשמ"ג: רבי יחיאל חיים ב"ר משה לאבין זצ"ל, ממאקאווא.

תשנ"ב: רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי אלתר זצ"ל, האדמו"ר מגור, בעל לב שמחה.

יארצייט הרה"ק רבי שמחה בונם ב"ר אברהם מרדכי אלתר - ה"לב שמחה" מגור
סגולה לפרנסה

האדמו"ר בעל ה"לב שמחה" מגור אמר: "כפי מה שמחזיקים בני ישראל את עצמם באחדות, יכולים להיושע גם בפרנסה טובה כי האחדות סגולה לפרנסה". ואמר עוד: "צריך לאהוב את חברו, לא לאחוז עצמו גבוה מהשני".
(ליקוטי יהודה (גור) - וישב, נר זכרון על הלב שמחה עמ' 31)

נשתדל שלא להתנשא מעל הזולת, ונרבה באהבת חנינם, ובזכות כך נזכה לפרנסה טובה

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il